

# KIYAMET GÜNÜ SIKINTI ÇEKMEYECEK ÜÇ İNSAN

*Bismillahirrahmanirrahim*

*el-Hamdülillahi rabbilalemin essalatü  
vesselamü ala seyyidina Muhammed'in ve  
alihi ve sahbihi ecmain ve men tebiahu bi  
ihsanin ila yevmüddin*

*Emmâ ba'd*

Biliyorsunuz çeşit çeşit bıyık modelleri, sakal modelleri, saç modelleri çıkmış iken Ruth Brynner isimli bir Amerikan artisti vardı. Saç, sakal, kaş, kirpik her şeyini tıraşlamış kabak gibi geziyordu. Neden? Adam aldırıyor. Dün baktım, burada iyi giyimli bir adam. Çıplak ayakla dolaşıyordu. Ya çıplak ayakla dolaşılır mı? “Dolaşırım, sanane.” der gibi dolaşıyor adam, aldırıyor. Mesele de yapmıyor. Giyimlerinde böyle adamlar. Bunların giyimlerini biz garipsiyoruz.

O bakımdan madem onlar bu konuda, yani kendi sahalarında böyle bu kadar önemsiyorlar. Biz de kendi dinimizin, imanımızın ve prensiplerimizin gereği olan çekinmeden yapabilmeliyiz. “Ben böyleyim.” diyebilmeliyiz.

“Efendim başörtmek olur mu 20. yüzyılda.” Neden olmasın? Baş açmak oluyor da başörtmek niye olmasın? Baş örten kardeşlerimizi, talebelerimizi fakültelere almıyorlar. Ne kadar ibtidaî bir sistem. Bundan saçma bir zihniyet olamaz. Bu adamlar hiç 20. yüzyılı görmediler mi? Hiç Avrupa’ya gitmediler mi? Hiç dış ülke görmediler mi? Herkes dünyada istediği gibi geziyor.

Yirminci yüzyılda üniversitede, hem de sınıfın çalışkan talebesi. Başını örtüyorsun diye okula gelmekten fakülteye devamdan men edilebilir mi? Buna ceza verilebilir mi? Böyle akıl, böyle mantık olur mu? Çok geri.

Peygamber Efendimiz diyor ki *sallallahu aleyhi ve sellem*: “Üç cins insan vardır. İnsanlar hesap telaşıyla ter dökerken mahşer gününde, onlar Ârş-ı Âlâ’nın gölgesinde sohbet ederler. Sıkıntı çekmezler. Bunlardan birisi Allah yolunda dininin emirlerini yaparken ve İslâm’ı yaşarken kınayanın kınamasından çekinmeyen insan. “Ben müslümanım. Ben istersem böyle dolaşırım.” Onlar istedikleri gibi giyiniyorlar filan diye. Biz de doğru bildiğimiz şeyi yapmaktan bir başkası bizi ayıplayacak

diye yapacağımız doğru bildiğimiz şeyi yapmama durumuna düşmemeliyiz. Bu yanlıştır.

Karakterimize, şahsiyet sahibi olmamıza aykırı olur bu. Bunun için kınayanın kınamasından korkmadan, doğru bildiği yolda yürüyecek şahsiyet sahibi insanlar olmamızı bu hadîs-i şerîf bize ilham ediyor. “Kınayanın kınamasından korkma.” Hem bu dünyada böyle yaşayacak insan. Ondan sonra âhirette de Arş-ı Âla'nın gölgesinde Allah'ın ikramına mazhar olacak. Neden? Kınayanın kınamasından korkmadı. Allahın emirlerini tuttu. Hiç bir yerde çekinmedi İslâm'ı yaşamaktan geri durmadı diye.

İkincisi;

وَرَجُلٌ لَّمْ يَمُدَّ يَدَيْهِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ لَهُ وَرَجُلٌ لَّمْ  
يَنْظُرْ إِلَى مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ

Kendisine helal olmayan bir şeye asla elin uzatmamış olan bir adam. Yani başkasının malını almıyor. Parasını almıyor. Mülkünü almıyor. Başkasının malına, mülküne, ırzına, namusuna, haysiyetine eşine, el uzatmıyor. Dil uzatmıyor. Harama el uzatmıyor. Bu da

Ârş-ı Âla'nın gölgesinde emniyet içinde oturacak bir kimse. Çünkü kendisine helal olan şeyi alıyor. Haram olan şeyi almıyor.

### a. Faizin Ve Dilenmenin Yasaklanması

Faizin yasaklanması İslâm'da hakka ve emeğe verilen değeri gösterir. Sermaye gücüyle bir insanın emeği sömürülmesin diye İslâm faizi uygun görmemiştir. Faize kapı açmamıştır. Hatta bazıları itiraz ettikleri halde “Ne var yani alışverişte caiz.” dedikleri halde onu öyle bir delil olarak ileriye sürmek istedikleri halde,

1. وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا

Allah alışverişi helal kıldı, ama ribayı haram kıldı demiştir. Ve ilk kaldırdığı faiz kendi aile fertlerinin aldıkları faizdir, tatbikata kendisinden başlamıştır. Bizim dinimizde en temiz kazanç; insanın alınının teri, elinin emeğiyle kazanmasıdır.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri dilenmekte olan bir kimseye dedi ki:

---

<sup>1</sup> 2/Bakara, 275.

“Senin hiçbir şeyin yok mu?”

“Yok yâ Resûlallah. Ancak şu kadarcık birşeyim var.”

“Tamam getir onu.” dedi. Çok basit bir eşya. Onu getirince:

“Bunu kim alır?” dedi. Aldı. Sattı.

“Bununla git, ip al.” dedi. İp aldırdı. “Bu iple dağdan odun topla, getir, burada sat. Kimseden bir şey isteme, dilenme.” dedi. O adam da öyle yaptı yani. Sahabe tabii, Allah şefaathlerine erdirsin. O şahıs o iple gidip topladı, çalıları odunları sırtına sarıp getirip “Bir demeti şu kadar.” diye o zaman sattı ve geçimini böyle sağladı.

İslâm dilenmeyi uygun görmüyor. Şerefli bir şey olarak görmüyor. Helal olmayan birşeye el atmayı uygun görmüyor. El uzatmayı uygun görmüyor. Yasak ediyor. İnsanların kendi elinin emeğiyle kazanmasını, çalışmasını ve hak etmesini uygun görüyor. Helal kazancın önemini üzerinde vurgulayarak bastırarak duruyor.

Ve haram yediği zaman insanın ibadetlerinin dahi kabul olmayacağını söylüyor. “Bir

insan bir haram yerse o haramdan mutlaka bir et hasıl olur, o et de ancak cehenneme yaraşır.” Cehennemde yanar, buyuruyor Peygamber Efendimiz. Bir insan haram yerse kırk sabah namazının kabul olmayacağını bildiriyor.

Onun için İslâm'da en önemli noktalardan birisi harama el uzatmamak, haram yememektir. Helal olmasına dikkat etmektir. Hz. Ömer *radiyallahu anh* çarşıya, pazara gider ve tüccarlara, orada ticaret yapan insanlara esnafa dinî konuları sorar. Bilmeyenleri kırbaçlatırdı. Dini bilmiyorsun burada nasıl ticaret yapıyorsun diye döverdi. O babağit adam, biraz da sert mizaçlı. Allah şefaatine erdirsin. Dini bilsin, öyle yapsın, diyor. Dinine göre hareket etsin, haram iş yapmasın, diyor. Bize de Allah anlığımızın teriyle çalışıp kazanmayı ekseriyetimize nasip etmiştir. Allahu Teâlâ hazretleri harama katıyen bizi yanaştırmasın. Haram iş yaptırmasın.

Haram bazen birisinin haksızlıkla malını almak suretiyle olur. Bazen kendi malı bile olsa Allah'ın yasak ettiği bir şey haram olur. Mesela kendi bağının üzümünü insan sıkırsa,

şarap haline getirirse onu da içemez. Çünkü şarap haram. Onun da haram olması akli korumaktan dolayıdır. İslâm akla önem verdiği için ve aklın gitmesine asla müsaade etmediğinden, akli koruma sadedinde akli alıp götürülen uçuran her şeyi yasaklamıştır İslâm.

“Kur’ân-ı Kerîm’de şarap zikrediliyor bira içersen helal mi?” Bira da haram. “Kur’ân-ı Kerîm’de likörden bahsedilmiyor, onu içebilir miyim? Kur’ân-ı Kerîm’de meşrubattan bahsediliyor. Afyon koklayabilir miyim?” Onu da koklayamazsın.

Çünkü akli izale edici, akli perdeleyici her şeyi yasaklamıştır. “Yalnız sarhoş etmeyecek miktarda içebilir miyim? Azıcık içeceğim. Şu kadarlık içeceğim.” Çoğu haram olan sarhoş eden şeyin azı da haram. Az da olsa. Yalayamaz bile. Üstüne damlasa yıkaması lazım. O bakımdan kendi malı bile olsa haram, bazı gıdalara elini uzatamaz.

Bir de başka zaman helal olan bir şey bazen haram olur. Mesela insan kendi ticaretiyle cuma vaktiyle kendi dükkanında para kazansa. Allah o vakitte dükkanınızı kapayın dediği için âyet-i kerîmede.

## 2. فَاسْعُوا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ

Allah'ın zikrine koşun camiye gelin. Alış-verişi bırakın, demiş olduğu için o anda dükkanı açık olsa kazancı haramdır. Kaldı ki kazançtır. Ticaret meşrudur. Ama orada haram oldu. Çünkü Allah'ın emrine aykırı.

Haramların bir kısmı da tabii başka âzâlara taalluk eder. Mesela gözle bazı haramlar vardır. Nâmahreme bakmak haramdır. İlk bakışta sehven göz takılması affedilmiştir. "İkinci bakış şeytandandır." diyor Peygamber Efendimiz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki: "Gözler de zina eder. Eller de zina eder. Gözlerin zinası bakmaktır. Her âzâyı her çeşit gûnahtan korumak lazım gelir."

Bizim bu hususta başımıza belalar çoktur. Biz bu asrın 20. Yüzyılın şu yeni kuşağı nesli olarak sizlerin ve bizlerin çoğumuzun evde televizyon vardır. Bu televizyon meretinin içinde de nice nice haram şeyler vardır ki bakılmaması gerekir. Çünkü Avustralyalı bunun kontrolünü yapmaz. Türkiye'deki de

---

<sup>2</sup> 62/Cuma, 9.



yapmıyor zaten. Bunun içinde haram bir sahne çıkar. Dinî filmlerde bile var. Kimler çeviriyorsa... Video filmlerinin bazılarına bakıyoruz, ki dini bir video, Hz. İbrahim Hz. Hatice, Rabia-ı Adeviyye falanca filanca. Bakıyorsun bir delikanlı, bir hatun kişiyle bakışıyor. Bari buraya sokma bunu. Bu temayı, bu konuyu bari buraya sokmayın. İnsafsız, dinî bir video yapmışsın, Mevlânâ'dan, şuradan buradan bahsederken; dinî konunun içinde yine yapacağını yapıyor. Bir artist gelmişti bizim buraya. Konuştuk. Sinema şeyi. "Hocam tutmuyor halk." diyor. Tutmasa tutmasın. İlle o tema olacak diye çekiyorlar.

Onun için haramların her çeşidinden korunmamız gerekiyor. İmanın lezzetini duymak için insanın haram olan bir şeyden çekinmesi lazım. Mesela haram olan bir şeye bakacakken "Allah rızası için ben ona bakmayayım." dedi mi, Allah onun kalbine imanın lezzetini verir. O zaman imanın tadını duyar. Hem sevap kazanır hem de dine bağlılığı artar. Haram olan bir şeyi yapmamak hususunda özel bir direnç gösterdiği zaman kalbine imanın zevkini verecek. Herkese vermez. O büyük bir lezzettir, büyük bir ikramdır. O ikra-

ma sahip olduğu zaman insanın Allah yolunda yürümesi daha rahatlıkla ve kolaylıkla mümkün olur.

Onun için bizler de inşaallah, biraz çevremizde haramlar fazlacadır, haramlara el uzatmayalım. Haramlardan uzak durmaya dikkat edelim. Birinci şahıs; Allah yolunda kınayanın kınamasından aldırılmaz. Korkmuyor aldırılmıyor yılmıyor. İkincisi; haram olan şeye elini uzatmıyor.

*Ve raculün lem yanzur ilâ mâ harra-mellâhu aleyhi.* Allah'ın haram kıldığı şeye bakmıyor. Demin söylediğim hususların arkasından geliyormuş. Haram olan şeye bakmayan adam, gözüne hakim olan.

## **b. Göze Hakim Olma, Kuvvetli Bir Savaşır**

Bu devirde göze hakim olma savaşı kuvvetli bir savaştır, kolay değildir. Ben buraya yaz içinde gelmedim ama Türkiye'de bazı dindar kimselerin kasabaları terkettiğini duydum. Mesela Bodrum ve Marmaris gibi yerlerdeki bazı dindar kardeşlerimizin evlerini, barklarını satıp kaçtıklarını duydum. Çünkü sokaklarda mayoyla, vesaireyle dolaşmak

çeşitli günahlara girecek çoluk çocuğumuz filan diye evleri terk etmişler, satmışlar. Orarlardan başka yerlere göç etmişler.

Sanıyorum Avustralya'da da bela bundan daha aşağı değildir. Yani şu günlerde belki yağmur yağıyor, diye böyle şeyleri pek görmüyorumdur ama sanıyorum yaz mevsimi olduğu zaman feci bir durum vardır. İşte gözünüzü harama bakmamak hususunda kendinizi sıkacaksınız, çalışacaksınız.

Erkeğin kadına bakması doğru olmadığı gibi kadının da erkeğe bakması doğru değildir. O bakımdan *tarafeyn* bu işe önem vermeli dikkat etmeli. Allah bizi kınayanın kınamasından çekinmeden; emirlerini, yasaklarını uygulayan kimse ederek ve harama el uzatmamak suretiyle ve bize helal olmayan şeylere dönüp de bakmamak suretiyle sevap kazanan ve Ârş-ı Âlâ'nın gölgesinde sefa süren bahtiyarlarının arasına dahil eylesin. Bu hadîs-i şerîf üzerine yapacağımız dua bu.

ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ، رَجُلٌ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتْلُو كِتَابَ  
اللَّهِ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ صَدَقَةً بِيَمِينِهِ يُخْفِيهَا - أَرَاهُ

قَالَ - مِنْ شِمَالِهِ، وَرَجُلٌ كَانَ فِي سَرِيَّةٍ فَانْهَزَمَ  
أَصْحَابُهُ فَاسْتَقْبَلَ الْعَدُوَّ

İbn Mes'ûd *radıyallahu anh*'ten Tirmizî rivayet etmiş bu ikinci hadîs-i şerîfi.

Üç kişi vardır. Aziz ve celil Allah bu üç kişiyi sever.

Bir; *racülün kame minel leyli yetlü kitaballah*. Bir adamdır ki geceleyin kalkıp Allah'ın Kur'an'ını, tilavet ediyor, okuyor. Allah bunu sever.

Tabi geceleyin o zaman elektrikler yoktu. Geceleyin kalktığı zaman ya kandili yakacak, açacak mushafı okuyacak ya da ellerinde olan okuyacak, mânasını zaten Arap oldukları için rahatlıkla biliyorlardır. Geceleyin Kur'ân-ı Kerîm'i okumak suretiyle sevaplı iş yapmak.

Demek ki geceleyin Kur'ân-ı Kerîm okumak iyidir. İbadet etmek iyidir, sonucu çıkıyor burda. Allah'ın sevdiği kul olduğu anlaşılıyor kişinin.

Tabii burada *racülün* diyor, adam demek. Fakat kadın da aynı durumdadır. Hatta

başka hadîs-i şerîflerden biliyoruz ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş:

Evli karı koca, birisi, diyelim ki kadın; kalktı geceleyin, çocuk ağladı. “Madem kalktım, abdest alayım, namaz kılayım.” dedi. Beye de haber verir. Diyecek ki “Efendi teheccüd vaktidir. Gece ibadet etmek sevaptır. Hadi kalk!” diye bir işaret edecek, haber verecek. “Efendi, kalk gece namazı kılıver.” dediği zaman kalkmazsa diyor ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*: “Biraz yüzüne su serpiversin.” Tabii şaka yollu, biraz su serpi versin. Tabi ıslanınca ne oluyor filan diyecek, uykusu açılacak, kalkacak, ibadet edecek. Bunu tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Aksini de tavsiye ediyor. Adam kalkarsa hanımını kaldırabilir ama tamamen su serpmeyin yani.

Birbirine ibadette yardım etmesi lazım. Tatlı tatlı destek olması lazım müslümanların. Çünkü müslümanlarım birbirine yardım etmesi lazım. Çünkü Allah bir insanın iyiliğini murad etti mi kendisine dinî hususları yerine getirecek bir hayat arkadaşı nasip eder. Herkes birbirine güzelce destekçi olmalı, hel

hele karıkoca birbirine daha çok destekçi olmalı. Bu bir.

İkinci; *racülün tesaddaka biyeminihi yuhfiha min şimalihi*. Bu hadîs-i şerîfte bahsedilen allah'ın sevdiği insanlardan ikincisi: Sağ eliyle sadaka veren ama sol elinden bile saklayan. Bu bir remzdir, semboldür. Sağ elinin verdiğini sol elinden saklayarak vermek demek; yaptığı hayrı ilan etmeden, şöhretlendirmeden vermek demektir. Yoksa elin gözü yok, görmez, sol elinin bilmemesinden maksat başkasının görmemesidir. Sen yapacağın hayrı gizlice yap Allah bilsin. Böbürlenme, şöhrete kapılmasın, istismar olmasın diye Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* tavsiye ediyor.

Dedelerimizin bu hususta bir atasözünü hatırlarsınız. Dedelerimiz, büyüklerimiz diyor ki: *Sen iyilik yap denize at balık bilmese de Allah bilir*. Balık bilmese bile Hâlık bilir. Yani sen iyiliği yap da insanlar bilsin bilmesin önemli değil. Mühim olan iyiliğin yapılmasıdır. Allahu teâla hazretleri nasıl olsa yaptığın o hayrı biliyor demektir.

O bakımdan biz de ibadetlerimizi halisâne, muhlisâne, sessizce ve başkasına mümkünse duyurmadan, göstermeden yapmalıyız. Tabii olmalıyız.

Bu hususta iki tutum vardır.

Bir; yaptığı ibadetleri sadece gizlemek, belli etmemek. Bu tavsiye edilen şekildir.

İlan etmek zaten gösterişe kaçtığından, riyâyâya kaçtığından yasaktır ve günahdır. “Ben dün gece 12 rekat kıldım. Sen kılıyor musun?” diye bir şey yok İslâm’da.

Bir fıkrası var bu işin. Delikanlının birisi camide namaz kılıyormuş. Çivi gibi, gayet muntazam, gözleri yarı kapalı, huşû içinde namaz kılıyormuş. Yandakiler bakmışlar, aceleye getirmiyor, paldır küldür kılmıyor. Demişler ki “Ya şu delikanlı namazı ne kadar güzel kılıyor, maşallah” falan. Biraz da duyulacak gibi konuşmuşlar herhalde. Namazı bitirmiş delikanlı. *Esselamualeyküm ve rahmetullah, esselamualeyküm ve rahmetullah.* “Hem de oruçluyum.” demiş. Çocuklar gibi ibadetiyle övünmek. Bu uygun bir şey değil.

İslâm'da göstermemek lazım bir. Bir de daha aşırı bir tutum var. Tersini göstermek. Kimse kendisini ibadetten dolayı alkışlayıp beğenmesin diye günahını göstermek, kendini günahlı göstermek. Buna da “melâmet yolu” diyorlar. Kendisini kınamaya maruz bırakılacak bir tarzda göstermek, melamet meşrebi. Bu Horasan'da bazı tasavvuf tarikatlerinde şâyi olmuş.

Türkiye'de bazı tasavvuf tarikatlerinin da kolları arasında melâmet kolu var. Günahını dobra dobra söylüyor mesela. Herkes kendini beğendirmek için çabalarken, “Ben Allah'ın en adi kuluyum, en berbat kuluyum.” diye. Bu da melâmet yoludur. Kendisinin aleyhinde bulunuyor. Tabii bizim büyüklerimiz bu aşırı iki tutumu uygun görmemişler. İbadeti de gizli kabahati de gizli olsun, diye bir yol tutmuşlar. O kadar aşırı gidip de halk beni kötülesin diye kendisini kötü göstermeye de lüzum yoktur. İbadeti de gizli, sevabı da gizli öyle yürüsün diye dengeli bir tutum içinde olmuşlar.

Büyüklerden bir tanesini bir grup insan ziyaret etmiş. “Hoş geldiniz sefa getirdiniz



ama neden geldiniz?" Seni ziyarete geldik. Bu sefer adam ağlamaya başlıyor. "Siz ziyaret ettiğinizden dolayı ecir ve sevap kazandınız, sizden yanan bu iş ama ben kimim ki ziyaret olunayım. Allah'ın ziyaret edilecek bir kulu muyum? Vallahi diyor gençliğimde günah işlerdim, fâsıktım, yaşlanınca da riyakâr oldum. Gençliğimde fâsıktım, büyüdüm günahkâr oldum." diyor. Ben ziyaret edilecek neyim var, diyor ve ağlıyor.

Kendilerini en aşağı kul olarak görmüşler. Tevazu ile hareket etmişler. Halkın en hakîri, muhtaçların en muhtacı, ariflerin hizmetkârı. Âciz nâçiz. Nâçiz ne demek? Hiçbir şey demek. Bu abd-i âciz diyor. Ne demek? Şu aciz kul. Bunların hepsi işte tevazu. Kendisinin iyiliğini değil de kötülüğünü görüp günahlarını düzeltmek üzere bir tavır tutmanın [usûlüdür.] Halkın beğenmesine aldırmanın. Bu adamlar halkı düşünmemişler, Hakkı düşünmüşler. Kendilerini Allah'a beğendirmeye çalışmışlar.

Bu hususta güzel bir fıkra vardır. Burada sizlere de anlatmak isterim. eEki devirde Allah'ın sevdiği bir kul varmış. Bir camide

imammış, evliyâymiş, şeyh imiş, tarikat mensubuymuş bir de müridi varmış. O da caminin müezzini, başka kimsesi yokmuş. Bir şeyh bir mürid başka kimse yok, rağbet yok. Namazları kılarlarmış. Anlaşılan cami de sapa bir yerde, kenar mahalle camisi herhalde, gelen giden yok. İki namazı kılarlarmış, ibadet ederlermiş.

Bir gün müezzin efendi yani mürid şeyhine demiş ki: “Hocam, üstadım, hocalarının tekkelerinin içi kalabalık, dolu. Yığınla insan geliyor. Ziyaretçiler, gelenler gidenler, halbuki siz ki Allah'ın sevgili kulusunuz. Karametleri zahir, mübarek bir kimsesiniz. Sizin kadrinizi kıymetinizi hiç kimse bilmiyor. Kimse de sizi ziyarete gelmiyor, çok üzülüyorum.” demiş. Hocasının kıymetinin bilinmemesine üzülüyor.

Şeyh efendi müridine şöyle bakmış, demiş ki: “Ya öyle mi istiyorsun?” “Efendim, ne iyi olur kıymetiniz bilinse, bize de ziyaretçiler gelse, irşad etseniz, anlatsanız biz de dinlesek.” “Eh olur inşaallah evlat.” demiş. Namazı kıldıktan sonra dışarı çıkmışlar. Mahallenin çocukları bağışıyorlar, çağırışıyorlar,

kavga ediyorlar. İçlerinden bir tanesi hüngür hüngür ağlıyor caminin avlusunda. Gitmiş hoca efendi, ak sakallı, mübarek, “Niye ağyorsun evladım?” demiş. “Ben bir serçe kuşu yakaladım. “Valla ben tutmuştum elimle yakalamıştım.” demiş. Hasan benim elimden almak istedi. Ben verir miyim, vermemek istedim sonra başını çekti, başı koptu.” demiş. Hüngür hüngür bir taraftan yine ağlıyor.

Kuşun başı kopmuş. Başı birisinin elinde gövdesi birisinin elinde. “Verin bakayım şunları bana.” demiş. Kuşun başını almış, gövdesini almış, “Bismillah” demiş, bir yapıştırmış. Kuş avucundan uçmuş şeyh efendinin. Çocukların gözü fal taşı gibi açılmış. Çocuklar birbirlerinin gözlerine bakmış. Evlerine. “Baba, anne vallahi de gördük, billahi de gördük. Hoca dede başı kopmuş olan kuşun kafasını yapıştırdı. Hem de kuş ondan sonra havalandı, uçtuğunu da gördük.” bilmem ne de falan. Bütün mahalleye yayılmış.

Çocuklardan anne babalarına, civar semtlere bütün şehir halkı demişler ki: “Ya filanca تنها bir mescidde, mahallede bir alim, kâmil, kerametleri zahir, mübarek bir

zat varmış. Yazıklar olsun bize, biz onu seneler senesi kadrini kıymetini bilememişiz. Ne mübarek adammış, ya gidelim şunun duasını alalım. Hastamız varsa dua ettirtelim. Evlenmeye kısmet açar.” filan.

Bir sürü ziyaretçi gelmeye başlamış. Elini öpüp sevap kazanmak isteyenler, çocuğuna kısmet arayanlar, hastasına şifa arayanlar, işine çare arayanlar, derdine derman arayanlar başlamış gelmeye gitmeye. Cami kalabalık, gelen giden bol.

İyi güzel de bütün bunlara hizmet müezzin efendiye düşüyor. Müezzin efendinin uykusu kalmamış. Gece geliyorlar, gündüz geliyorlar. Uyuyacak adam, perişan, gözleri şiş. Baygın baygın bakıyor. Etrafa bakıyor, gelenin ardı arkası kesilmiyor falan. Allah Allah canı burnuna gelmiş, canına tak etmiş yani.

Bir gün nasılsa bir fırsat bulmuş, hoca efendiye: “Hocam özür dilerim, beni affedin.” demiş. “Ne oldu evladım?” “Galiba ben edepsizlik ettim.” “Niye?” demiş hocası. “Ben Allah’ın bana verdiği nimetin kadrini, kıymetini bilmedim.” “Niye bilemedin evladım?” “Efendim ne güzel sizinle daha önce-

den oturuyorduk, görüşüyorduk, sohbet ediyorduk, ibadet ediyorduk. Ne mutluyduk, ne rahattık, ne huzurlu günlerdi, her türlü vazifemizi yapıyorduk. Şimdi ben sizin yüzünüzü göremiyorum, uykumu uyuyamıyorum, tesbihlerimi çekemiyorum, ibadetlerimi yapamıyorum. Dünyam alt üst oldu.” demiş.

“Bu kabalık iyi bir şey değilmiş.” “Ben edepsizlik etmişim kusura bakmayın.” demiş. Hoca efendi: “Ya öyle mi?” . “E öyle efendim.” “Hayatımdan bezdim.” . “Allah'ın izniyle yine güzel günler gelir.” falan demiş hocası.

Cuma günü olmuş. Koyun bağırsağının bir yeri olurmuş eskiden. Bu naylonlar çıkmadığı zaman orasının ucunu bağlayıp şişirirlermiş, balon gibi olurmuş. Şişirmiş hoca efendi. Ağzını gevşekçe bağlamış. Koltuğunun altına, cübbesinin altına yerleştirmiş, saklamış. Cuma günü camii hınca hınç, tıklım tıklım dolmuş. İmam evliyâdan, o camide namaz kılınmayacak da nerde namaz kılınacak. Bütün cemaat orda. Sokaklar, avlular her taraf dolu.

Hoca efendi cuma vakti yaklaşınca içeri gelmiş, herkes bir anda ayağı kalkmışlar. *Es-selamu aleyküm* deyince selamını almışlar. Hoca bir iki adım atmış, şöyle koltuğunu bir sıktırmış bir ses. Cemaat şöyle birbirine bakmış. “Ne oluyor? Birbirlerine sen de duydun mu?” demişler. “Duydum. Ya hocanın abdesti kaçtı hem de namaza gidiyor.” demişler. Yok canım kaçmamıştır, falan derlerken bir iki adım daha atmış. Yine o ses çıkmış, “İşte.” demişler. Hoca ihtiyar; abdesti kaçıyor, farkında değil.

Hoca sünneti kılmış, hutbeye çıkmış. Biri demiş ki: “Ya sünneti kıldı, namaz kendi namazı. Ama hutbeye çıkıyor. Sonra hutbeden inecek, bize cuma namazı kıldıracak, abdestsiz namaz olur mu?” “Öteki caminin vakti geçmeden diğer camiye gidelim.” demiş. O arkadaşını almış, kalkıp gitmişler. Ötekiler de bunlar nereye kalkıyorlar diye bakarken, “Hocanın abdesti yok.” falan demişler. Birer ikişer, birer ikişer kalkmışlar. Birkaç utanıp da kalkamayan kalmış. Cami boşalmış. Hoca abdestsiz namaz kıldırıyor. Mübarek adam ama ihtiyar işte abdesti kaçtı,

farkında değil. “Velidir falan ama ihtiyarlandı.” demişler.

Ondan sonra da şehirde yayılmış. “Hoca efendi iyidir hoştur ama abdestini tutamıyor, farkına da varamıyor.” O zaman bizim de namazlarımız zayi olmasın, boşa gitmesin diye millet camiye gitmemeye başlamış. Cami tenhalaşmış, kimse gelmemeye başlamış. Müezzin efendi halinden memnun. Nihayet baş başa kalmışlar. Bir imam, bir müezzin. Camiye gelen giden yok.

“Hocam yine eski günlere geldik.” “E öyle olacak. Sen halkın rağbetine ne bakıyorsun?” “Halkın rağbetinin ne kıymeti vardır. Bir tükürükle gelen bir üfürükle gidiyor.” demiş. Tükürükle yapıştırdı ya kuşun kafasını. “Sen Allah'ın seni sevmesine razı olmazsan, kulların beğenmesi, teveccühü, tenhalığı bundan sana ne, sen kulluğuna bak.” demiş.

Hayır yapıyor, tasadduk ediyor; sağ elinin verdiğini sol eli görmüyor. Gizli yapıyor.

### c. Cihaddan Kaçmamak

Üçüncü adam kimdi? Bir asker birliktedir. Birliği düşman karşısında bozguna uğramıştır, kaçıyorlar. Ama bu kaçmıyor. “Allah yolunda

savaşıyorum. Ölürsen ölüyorum.” Diyor, düşmana yöneliyor, çarpışmaya devam ediyor. İşte bu adam Allah'ın sevdiği kimselerdendir.

Birincisini hatırlayalım, kimdi? Birinci, Allah'ın geceleyin kalkıp da ibadet eden, kitabını okuyan kişi. İkincisi, sadakayı gösterişsiz veren, gizli yapan, ibadetiyle övünmeyen kimse. Üçüncüsü de savaşırken düşmana sırt çevirip kaçmayan kimse oluyor.

Tabii Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*in hadîs-i şerîflerini görüyorsunuz. Çok canlıdır; anlaşılması, okunması, dinlemesi, hatırdan kalması kolaydır. Peygamber Efendimiz pedagogların pedegogu idi. Terbiyecilerin baş terbiyecisi idi. Halkın seviyesine göre, onun anlayacağı şekilde ve onların kafasının alacağı miktarda konuşurdu. Takatin fevkinde yük yüklemeydi karşısındakine.

Bizim hocamız talebelerini yetiştirmiş, bizi de çağırdı. Ne Arabî şahıs zamirlerinin muttasıl, muhfasıl zamirleri kalmış ne başka şeyler kalmış, hepsini öğretmiş. Tabi müfredat lazım. Ona göre [öğretmek] lazım. Peygamber *sallallahu aleyhi vesellem* Efendimiz



karşı tarafın hatırında kalacak tarzda kısa konuşurdu, şevkle dinleyecekleri kadar konuşurdu. Daha iştisakları varken -biraz daha konuşsa dedikleri halde- sözü keserdi. Çünkü eğer Peygamber Efendimizin konuşması fazla gelir de “Artık sussa, biraz fazla oldu.” dese ne olur? Öyle bir insan mahvolur. Onu mahvetmemek de bir ustalık. O da terbiyecinin ustalığıdır. Peygamber Efendimiz onun için anlayacak kadar ölçüler halinde verirdi.

Bir hastalığın iyi olması için bakıyorsunuz doktor yirmi tane iğne veriyor. “Bu akşam yirmi tanesini birden yapalım.” Olur mu ? Olmaz. Yirmi taneyi bir gecede yaparsan adam ebedî şifayı bulur âhirete göçer. Yirmi günde yapacak.

Onun için Peygamber Efendimiz’in eğitim metodunda tedric vardır. Talimin kolayca olmasını sağlama vardır. Karşısında çocuk vardır, yaşlı vardır, kültürlü vardır, tahsilli vardır. Her çeşit insan olduğu için onların anlayacağı tarzda konuşmuştur.

İşte bu iki hadîs-i şerîfte Peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu noktaları bildirmiş.

Peygamber efendimiz buyuruyor ki ;

ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ،  
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ، رَجُلٌ كَانَ لَهُ فَضْلٌ مَاءٍ بِالطَّرِيقِ،  
فَمَنَعَهُ [ص:111] مِنْ ابْنِ السَّبِيلِ، وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا  
لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِدُنْيَا، فَإِنْ أَعْطَاهُ مِنْهَا رَضِيَ، وَإِنْ لَمْ  
يُعْطِهِ مِنْهَا سَخِطَ، وَرَجُلٌ أَقَامَ سِلْعَتَهُ بَعْدَ الْعَصْرِ،  
فَقَالَ: وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ لَقَدْ أُعْطِيتُ بِهَا كَذَا  
وَكَذَا، فَصَدَّقَهُ رَجُلٌ " ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: إِنَّ الَّذِينَ  
يَشْتَرُونَ بَعْدَ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا

Üç kimse vardır ki Allah Teâlâ Hazretleri kıyamet günü yüzlerine bakmaz, temize de çıkarmaz. Onlara elim bir azapta gelecek. Kimdir onlar ?

Bir adam ki kendisinin yol kenarında ihtiyacından fazla suyu olan bir su kaynağı var. Yolcudan onu esirgiliyor. Benim tarlam değil mi? Girme içeri, suyumu vermiyorum diyor içirtmiyor. Halbuki o da Allah'ın kulu, mübarek yap hayrını, o da istifade etsin. Suudi Arabistan burası, cayır cayır. Kumlara insan

ayak basamaz. Su çok mühim bir şey. İhtiya-  
cın olan şeyi kendin kullan. Develerine içir,  
hurmalarını sula ama fazla su mübarek. Baş-  
kası da kovayı daldırsın da içsin. Bunu yap-  
mayan insana Allah nazar etmez, temizlemez  
ve elim azaba uğratar.

Sonra, bir imama tâbi olmuş bir kimse,  
imam dediğimiz başkan, lider, önder. Ancak  
ona dünyalık için bağlanıyor. “Yâ Resûlullah  
uzat elini sana beyat ediyorum.” Neden?  
“Peygamber Efendimiz’in arkasında savaşıyoruz,  
ganimet kazanıyoruz, şu kadar para eder.” Ol-  
maz. Yani dünyalık için bağlanıyor. Olmaz. Bu  
işin dini manası var, ahirette uhrevî mânası  
var. Peygamber Efendimiz’den sonra da tabii  
din büyüklerine dünya maksadıyla bağlanıl-  
maz. Eğer dünyalık bir şeyler eline geçerse  
razı oluyor. Eğer bir şey vermezse ona kızıyor.  
Bu adama Allah gazap eder.

Peygamber Efendimiz’i nazarında dünya-  
lığın, paranın pulun hiçbir önemi yoktur. Sof-  
ranın üzerine buğday yığar gibi yığardı, avuç  
avuç dağıtırdı, akşama bir şey kalmazdı, ken-  
disine ayırmazdı. Mekke’nin fethinden sonra  
elde edilen ganimetleri dağıtırken has, eski

müslümanlara az verdi. Mekke'nin fethinden sonra zoraki, ondan sonra yeni sonra müslüman olanlara daha çok verdi. Medinelilere az verdi. Mekke'nin yeni müslümanlarına çok çok ganimet verdi.

Bundan maksadını çok net anlıyoruz ki onlar henüz daha cahiliye tesirinden tam kurtulamamıştır. Parayı ellerinde çok görsünler de gönülleri hoş olsun, bu hezimetlerinden dolayı içlerinde bir ukde kalmasın, bağlılıkları sağlamlaşsın, diye onlara çok verdi. Medinelilere az verdi Kendisinin peygamberlik politikasının bir gereği. Tabii bazıları dedikodu yaptılar. “Adaletli davranmıyorsun.” gibi şeyler söylediler. Peygamber Efendimiz hakkında bu gibi sözler söylemek nifaktır ve büyük vebale sebeptir.

Peygamber Efendimiz onların söyledikleri sözleri duyunca fevkalade üzüldü. Ve bir hadîs-i şerîf, bir konuşma orda îrâd etti. O konuşmayı okurken insanın gözleri dayanamaz. Katı kalpler yumuşar, gözlerinden insanın yaş boşalır.

“Ben kendimi size ayırdım. Evet benim doğduğum yer fetholundu ama ben sizin ya-

nınızda kalacağım. Ben sizi en çok seviyorum.” dedi. Mekke fetholunduktan sonra yerleşebilirdi Beytullah, Kâbe oradaydı, “Ama ben sizin yanınızda kalacağım. Size kendimi ayırdım.” dedi. O zaman ağlaştılar. Ve hatalı söz söyleyenler söylediklerine herhalde pişman olmuşlardır.

Onun için verildiği zaman, lehine olduğu zaman, menfaatine gittiği zaman razı olup; menfaatine gitmediği zaman razı olmamak çok kötü bir şeydir. Bey’at edilmiş olan bir lidere böyle bir muamele yakışık almaz. Allah öyle bir kimsenin âhirette yüzüne bakmaz, günahlarını temizlemez.

#### d. Ticarete Yalan Söylememek

Üçüncüsü de bir adamdır ki sattığı mal için yemin ediyor. “Ya senin bu verdiğinden daha fazlasını verdiler de satmadım.” diye yemin ediyor. Halbuki yalan. Yalancı, öyle bir şey yok. Mesela “Şu malı bize beş dinara ver.” diyor. “Yok ya olur mu. Yedi dinar verdiler vallahi de billahi de.” yemin ediyor. Halbuki öyle bir şey yok. Ticarete, alışverişte yalan söylemenin doğru olmadığını bildiren bir hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz ticarî hayatı tanzim edici çok emirlerde bulunmuş. Tavsiyelerinden bir tanesi de ticarete yemin etmektir. Hele hele yalan yere yemin etmemek ticaret ve ticaretin dışındaki her yerde fevkalade önemlidir. Bir insan yalan söylerse dünya ehlini kandırabilir. Ama Allah ona âhirette bu muameleyi yapacak, kötü duruma düşecek.

Bu hadîs-i şerîfe göre Rabbimiz elimizdeki malların fazlasını müslümanların faydasına sunalım, ordan sevap kazanmağa dikkat edelim. Gelirimizin fazlasıyla hayır hasenat yaparak sevap kazanalım. Ve bağlandığımız liderimize dünya maksadıyla bağlanmayalım. Ve verdi-vermedi, beni şu mevkiye tayin etti-etmedi vesaire gibi durumlar olmasın. Ticaretimize de yemin, yalan bulaştırmayalım. Dost-doğru olalım.

Ankara'dan bir kardeşimi hatırlarım. İstanbul'dan bazı tüccar kardeşlerimi hatırlarım. Ne derece temiz insanlardı. Bir demir tüccarı kardeşimiz vardır ki o demir ticaretinde kullanılan basküller belli ayarda kontrolden geçip mühürlenirmiş. Bir kontrolden sonra ikinci kontrolde 100 kilo demirin 105

kilo gösterdiğini görmüş. Yani dükkân sahibinin lehine. Demir aslında 100 kilo ama basküle koyduğunda 105 gösteriyor. Terazide bir bozukluk var. 5 kilo falan fazla gösteriyor. Tabi 105 kilonun parası alınıyor. Onu anladığı zaman adam çok üzülmüş. Ve bir önceki ayarla ikinci ayar arasında kimlere mal sattıysa faturaları çıkartıp hepsine o kadar farkı göndererek ödemiş. Bravo! Dürüstlüğe bak. Haram girmesin ticarettime diye.

İstanbul'da bir kardeşimi hatırlarım. Perde rayı satıyordu. Benim de düğün yaptığım seneydi. Ben de oradan perde almıştım. Perdelerin o zaman alüminyum yaldızlı alımlıkları vardı. Satan tezgahtâr bizim sakallı kardeşimiz.

Alan diyor ki: “Bunun yaldızları çıkmaz değil mi?”

Bizimki diyor ki: “Çıkar mı efendim çok sağlamdır, çıkmaz, garantilidir.”

O öyle beklerken tezgahtâr: “Çıkar hanımefendi. Geçen gün birisine götürüyordum elimde kaldı.” diyor. Dobra dobra söylüyor. Allah razı olsun, çok hoşuma gitti.

Allah bizi her işimizde dürüst olmayı başaran kimselerden eylesin. Geçmişlerimize rahmet eylesin. Buraya toplanmış, hane sahiplerinin geçmişlerine rahmet eylesin. Yaşayan bizlere huzur, saadet, afiyet, selamet ihsan eylesin. Cümlemizi dünyada ve ahirette aziz eylesin. Ümmet-i Muhammed'e umumen rahmeylesin. Hastalarımıza şifa, dertlilerimize deva, borçlularımıza edalar nasip etsin. Dünya ve âhirette hayırlarla karşılaşmayı, şerlerden uzak olmayı cümlemize nasip eylesin.

*Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-Fâtiha.*

**Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN**

**Avustralya**

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

